

Open source en open standaarden in een Europese aanbesteding

Linux World 2009

Utrecht
11 november 2009
Bas Kruiswijk

Open source en open standaarden in een Europees aanbesteding

- Schets van een praktijksituatie
 - Een case waarin open source en open standaarden bij uitstek toegevoegde waarde hebben
 - Samenwerkingsverband van MBO-onderwijsinstellingen
 - Europese aanbesteding noodzakelijk
- Delen van onze ervaringen
 - Hoe is dit aangepakt?
 - Welke dilemma's en vooroordelen te overwinnen?
 - Wat is het uiteindelijke resultaat?

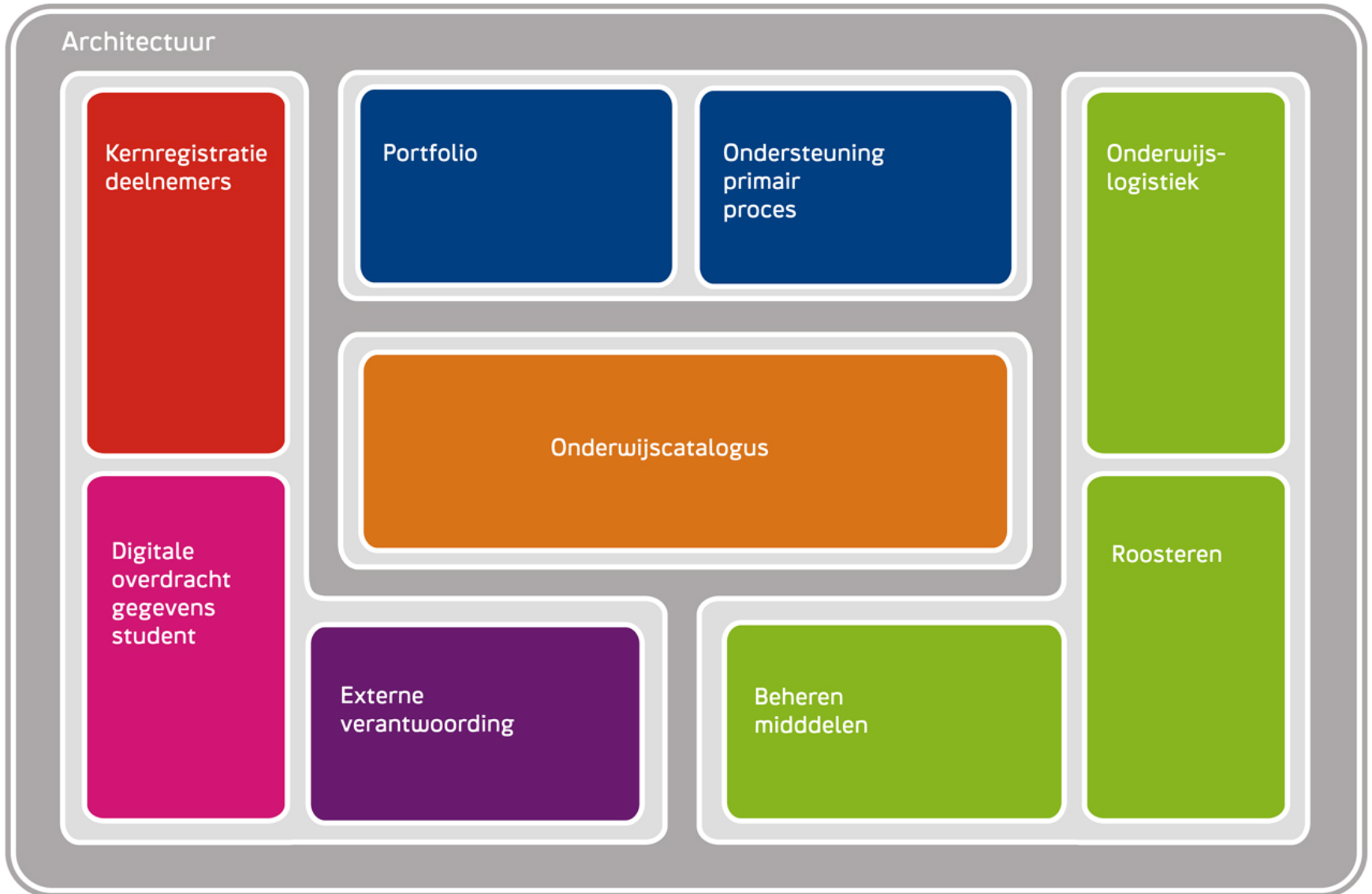
Wat is Triple A

Initiatief van 8 ROC's

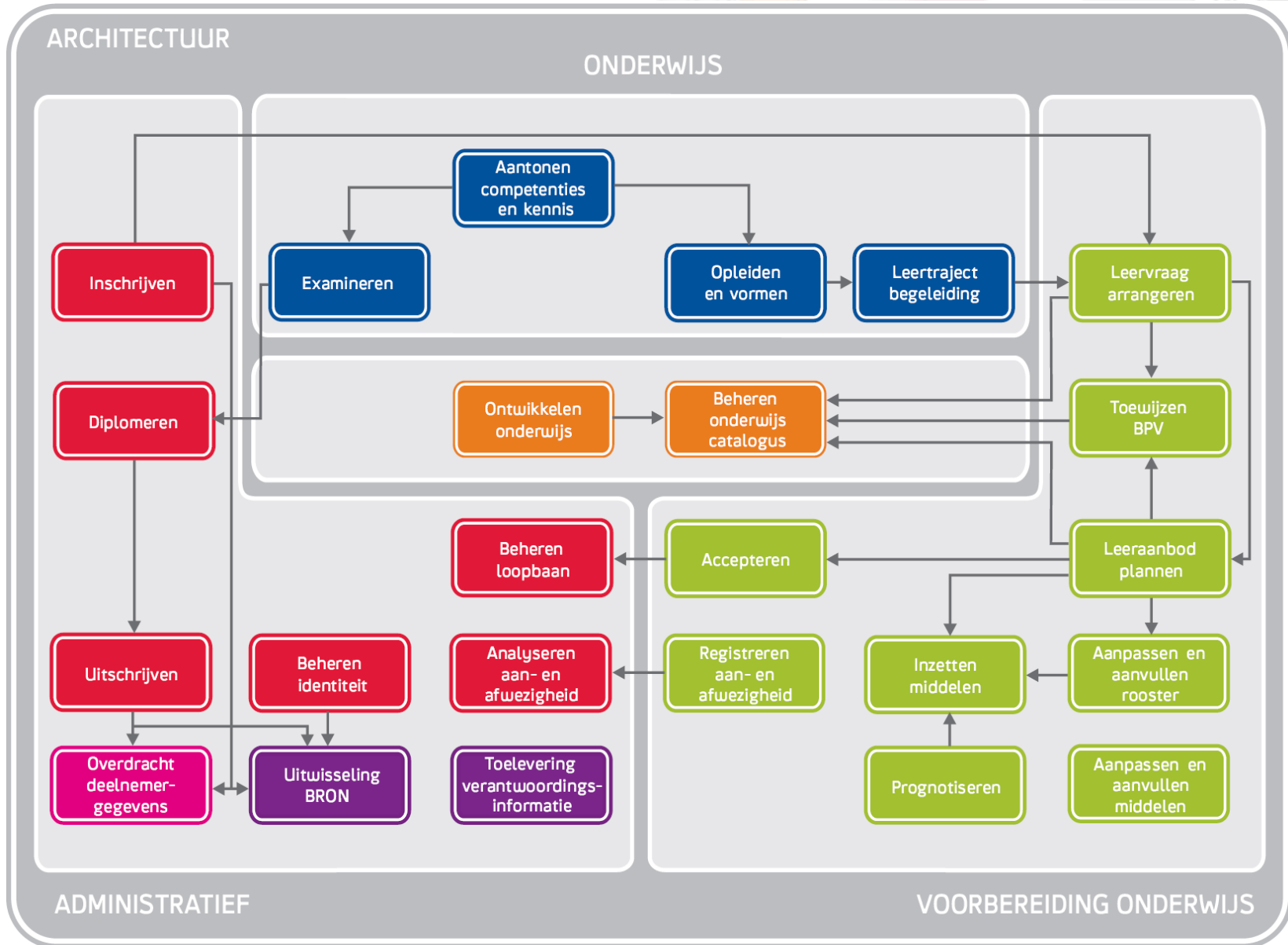

- Belangrijke wens en noodzaak tot ICT vernieuwing
 - Invoering competentiegericht onderwijs
 - Behoeftte aan flexibilisering
- Bestaande systemen aan einde levenscyclus
- Kritische massa nodig
 - Beweging in de markt veroorzaken
 - Risico's beperken

Werken vanuit een totaalvisie

Een integraal procesmodel

Gezamenlijke aanbesteding

Waarom inzetten op open source en open standaarden?

Aanbesteding kernregistratie is bij uitstek een initiatief waarbij open source en open standaarden relevant zijn

- Kernregistratie is eerste stap in ICT vernieuwing
- Ontwerpen en software moeten toepasbaar zijn voor hele sector
 - Ongeacht architectuurkeuzes van instellingen
 - Onafhankelijk van organisatieinrichting van instellingen
- Generiek hart: de onderwijscatalogus
 - Streven naar standaardisatie binnen de sector
 - Breed toepasbaar in combinatie met andere ICT oplossingen
 - Door andere leveranciers door te ontwikkelen
- Ontwerp wordt gefinancierd met publiek geld

Onze ervaringen in drie dilemma's

Onze belangrijkste drie dilemma's

1. Duidelijk maken waarom we voor open source kiezen
2. Open source is toch gratis? Wat is het business model?
3. Het gaat wel om een standaard pakket, of maatwerk. Is het wel haalbaar?

Dilemma 1

Waarom eigenlijk open source?

- Maak concreet en beargumenteer de wens om open source en open standaarden toe te passen
- Leveranciersafhankelijkheid
 - Leverancier kernregistratie heeft geen alleenrecht op doorontwikkeling
 - Andere marktpartijen kunnen beschikken over ontwikkelhulpmiddelen om door te kunnen ontwikkelen, of met eigen producten aansluiten
- Best-of-breed strategie
 - Elke instelling kiest voor de meest passende ICT oplossingen. Keuzes van Triple A vormen geen belemmering
- Onderhoudbaarheid op de langere termijn
 - Beheer en onderhoud niet exclusief bij één leverancier

Dilemma 2

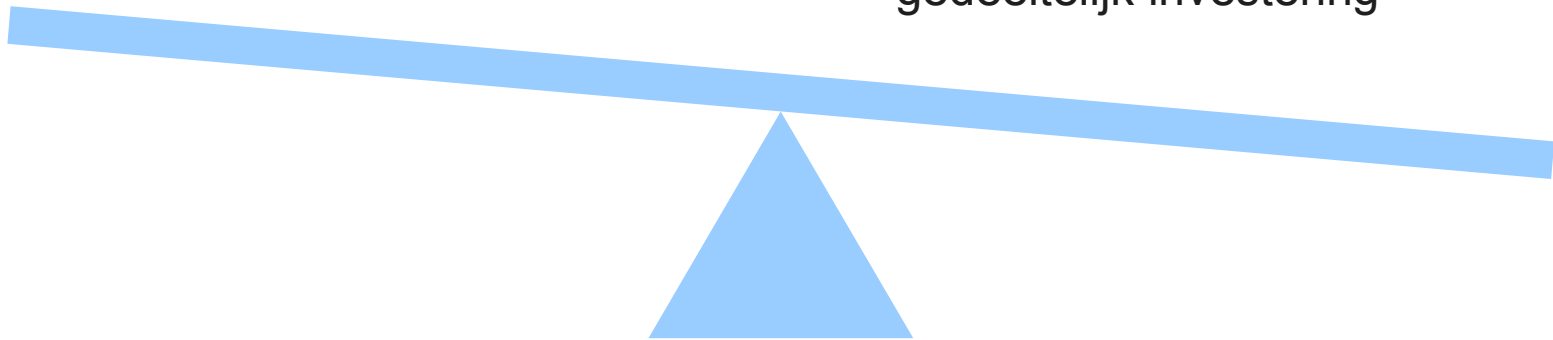
Wat betekent dit voor het business model?

Open source is toch gratis?

- Vrij beschikbaar voor instellingen en andere leveranciers
- Geen licentiekosten voor gebruik

Business model voor de leverancier?

- Er wordt aanbesteed namens 12 instellingen
- Wens is om risico's te delen
- Commercieel perspectief voor leverancier vertalen in gedeeltelijk investering

Dilemma 3

Is het wel haalbaar?

- Dilemma
 - Bestaand markt grotendeels pakketoplossingen
 - Business model huidige pakketten leunt sterk op licentiestructuur
 - Wat wij de markt vragen, bestaat nog niet
- Gekozen strategie
 - Bespreekbaar maken van het dilemma, binnen de grenzen van de aanbestedingsregels
 - Houding leveranciers tav open source
 - Houding leveranciers tav business model
 - Marktverkenning voorafgaand aan Europese aanbesteding
 - Concurrentiegericht dialog

Programma van Eisen

Eisen en wensen m.b.t. het product

- Functionaliteit (use cases)
- Gebruik van open source
- Ontwikkelstraat
- Opbouw en structuur (architectuur)
- Koppelbaarheid
- Inpasbaarheid in de infrastructuur
- Generieke voorzieningen
- Conformiteit aan (open) standaarden in de sector

Keuze om relatief veel eisen te stellen

- Leverancier dient aan alle eisen te voldoen
 - Garandeert aanbiedingen die aan alle belangrijke eisen voldoen
- Beperkt aantal wensen
 - Elke wens weegt relatief zwaar

Open Source in het programma van eisen

- Open source
 - Eis: Onderwijscatalogus is open source
 - Wens: Andere onderdelen van de applicatie zijn open source
 - Wens: Ontwikkelstraat is opgebouwd uit open source componenten
- Gehanteerde definitie van open source
 - Licentie moet voldoen aan de definitie van het Open Source Initiative
 - Software is voorzien van het Open Source Initiative Approved Mark
 - Overdragen IE-rechten wordt hiermee gelijkgesteld

Open standaarden in het programma van eisen

Gebaseerd op bronnen in de sector

- NORA
- OCW / Forum standaardisatie
- Kennisnet
- Stichting EduStandaard
- ICTU
- ROC-i-Partners

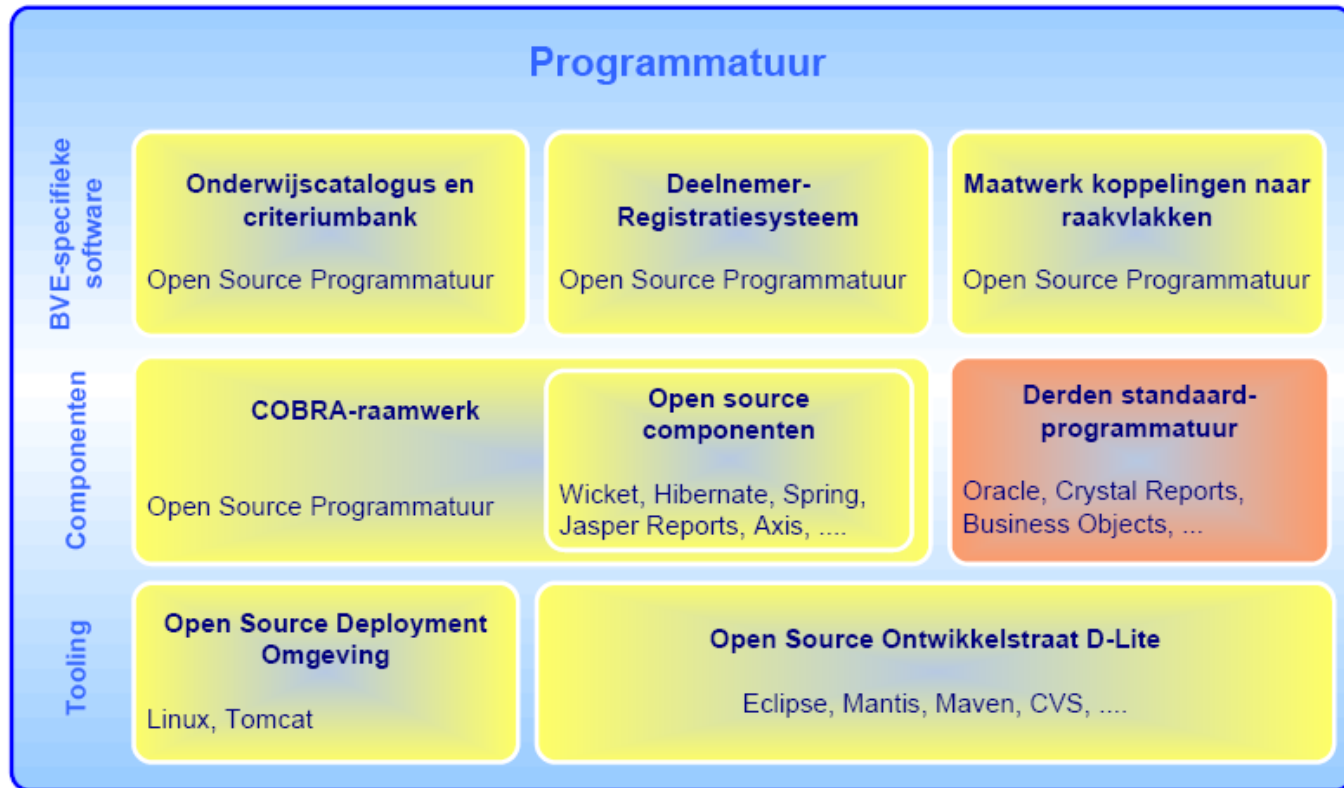
Lijst met standaarden

- Beveiliging, authenticatie en autorisatie
- Presentatie
- Bestands- en opslagformaten
- Gegevenslogistiek
- Gegevenssemantiek

Business model in het programma van eisen

- Open source software is niet gratis
 - geen licentiekosten voor gebruiksrecht
 - wel kosten ter dekking van de ontwikkeling
 - kan ook in een (eindige) jaarlijkse betaling
 - wel kosten voor dienstverlening
 - hosting en technisch beheer
 - applicatiebeheer
 - doorontwikkeling
 - inrichting en lidmaatschap van een community
- De software heeft geen waarde zonder de bijbehorende diensten

Resultaten: Software

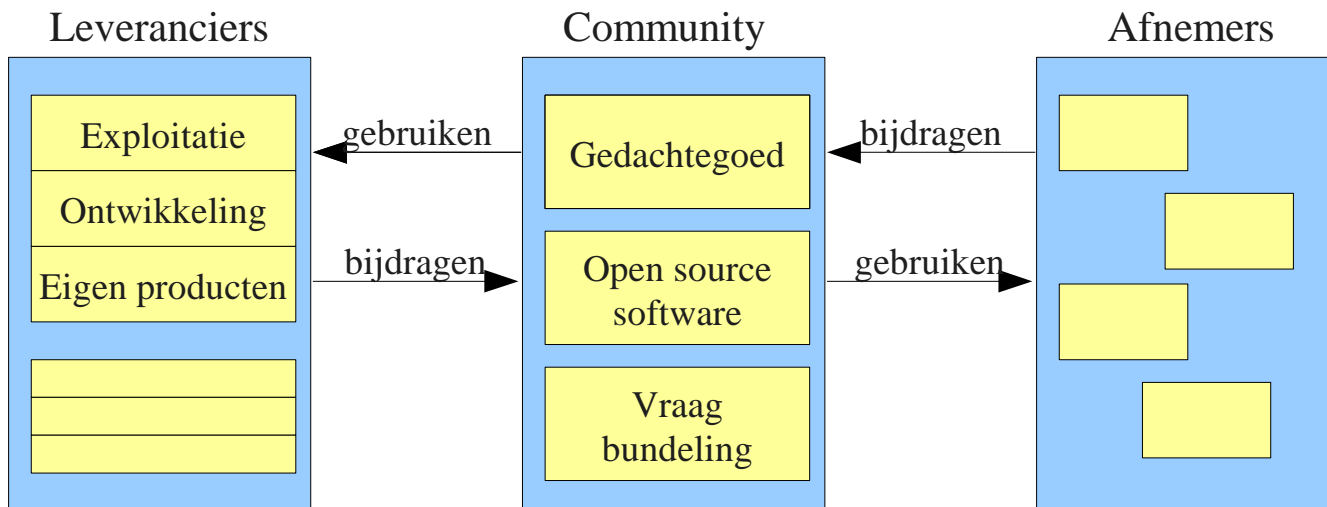
- Open Source Programmatuur
- Eigen Programmatuur
- Derden Standaardprogrammatuur

Resultaten: Business model

- Elke instelling die de software gaat gebruiken, betaalt gedurende 5 jaar een prijs per deelnemer
- Deze kosten staan los van het gebruiksrecht, deze zijn ter dekking van de ontwikkelkosten
- In de SLA is de inhoud van de dienstverlening en de bijbehorende vergoeding geregeld

Resultaten: Community

- De leverancier faciliteert een community
 - Sourcecode wordt gedeponereerd bij Sourceforge of Google code
 - De leverancier beheert de commit-rechten en ondersteunt andere leveranciers actief in het bijdragen en koppelen
 - Er ontstaat een publieke branch van het product, naast de ‘eigen’ branch van de leverancier

Leerervaringen

- Discussie over de vraag: waarom open source?
 - Zorg voor goede argumentatie achter de wens voor open source
 - De toegevoegde waarde van open source en open standaarden is niet altijd even groot
- Open source en open standaarden zijn de basis voor een best-of-breed strategie, en minder relevant bij ERP/Pakketscenario's
- Laat open source en open standaard wensen niet ondersneeuwen
- Er zijn veel leveranciers bereid om geheel of gedeeltelijk in open source aan te bieden
- Er zijn – ook voor leveranciers – goede alternatieven voor het 'traditionele' licentiemodel

Bas Kruiswijk
bkr@tg.nl

www.twynstragudde.nl
www.tripleaonderwijs.nl

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze presentatie berusten bij Twynstra Gudde. Niets uit deze presentatie mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van Twynstra Gudde.

